

מראי מקומות- גיטין ו'

זה שהוא שליח, י"ל דלא הי' צריך לומר אלא בפני נכתב, וא"כ י"ל דבכה"ג צריך לסברא הרא"ש דנראה כשקרן, וצ"ע בזה.

(ד) **רב אמר בבל כא"י לגיטין ושמואל אמר כחור"ל- מבואר מפרש"י ותוס' דהחי' דאמר רב דבבל כא"י היינו לענין מדינה למדינה בבבל גופא, משום דשכיחי בין מקום למקום. אבל אין נראה מזה דס"ל לרב דאף מא"י לבבל אי"צ לומר בפ"נ, וכפשוטו זהו רק שי' ר' אביתר בעמוד ב'. וא"כ, הק' הפני יהושע, מהו קו' הגמ' ממתני', הרי המשנה מגביל רק גבולי א"י, מה נחשב לא"י לענין גיטין, ומה לי שיש מדינה אחרת רחוק מא"י שג"כ דינו כא"י, איך נסתר שי' רב ממשנתינו. וע"ש מש"כ בזה, ובסוף נשאר בצ"ע. וע"ע בתורת גיטין דכ' לבאר דר"י דמתני', דאמר גבולות א"י, הי' כוונתו לבאר מה נקרא מדה"י, והי' מפרש גם בבא דמתני' דהמביא גט ממדינה למדינה במדה"י, וע"ז בא ר"י לומר דצפון מעכו נקרא מדה"י לכל זה, וא"כ שפיר ק' לרב, דס"ל דלא כל מה שצפון מעכו נקרא מדה"י לענין זה [ועדיין צ"ע].**

(ה) **אתמר נמי וכו' עשינו עצמנו בבבל כא"י לגיטין מכי אתא רב לבבל- פרש"י דהרא"י הוא להא דהטעם הוא משום דאין מצויין לקיימו, ועכשיו מצויין לקיימו, דאם הטעם משום דעכשיו נעשו בקיאיין לשמה, א"כ כבר מזמן הרבה מקודם היו בקיאיין לשמה, מזמן יכני', וא"כ אם עשינו עצמנו כא"י רק כשבא רב, א"כ ע"כ הוא משום דעכשיו מצויין לקיימו. אבל מתוס' מבואר דס"ל דגם קודם רב הי' דינם כא"י, והוכיח כן מהא דהק' מהמשנה על רב. וא"כ, יש לעי', מהו האתמר נמי, מהו הרא"י דמדין עדים מצויין לקיימו הוא, דלמא מזמן שנעשו בקיאיין וכן הק' בחי' הר"ן על תוס', והניח בקו'. וכ' המהרש"א דעכצ"ל דלפי תוס' האתמר נמי קאי אעיקר מלתא דרב, דדין בבל כדין א"י לגיטין. ולגבי קו' התוס' על רש"י, דמהו הרא"י ממתני' דלא כרב, כ' התוס' הרא"ש בשם הריב"א דהיו בבבל הרבה ישיבות עד שעלו ר' חייא ובניו, וא"כ בזמן המשנה עדיין היו ישיבות שם, כמו בזמן רב,**

(א) **אפי' קן קולמוסא- רש"י הביא ב' פשטים בזה, פי' א' הוא דשמע תיקון הקולמוס והקלף כשתיקנוהו לשמה. וכ' הרא"ש (סי' ג') דאין הביאור דס"ל לרש"י דצריך להיות תיקון הקלף לשמה, אלא כשמע כשתיקן הקלף שעשה כן ע"מ לכתוב גט זה לאיש פלוני ואשה פלונית, יכולין לסמוך דמסתמא כן עשה [ולפי תוס' לעיל, דס"ל דהביאור בהא דשי' אחת לשמה הוא דיכולים לסמוך דכ' הכל לשמה, א"כ בא ר' אשי להוסיף דאפי' מזמן תיקון הקלף יכולין לסמוך. ולפי רש"י לעיל, דהגמ' שם הביא רק מה שצריך להיות לשמה, א"כ ר' אשי בא לחדש גם דין זה, דיכול לסמוך על מה שעשה מעיקרא. דהיינו, דמה דרש"י לא פי' כמו תוס' מעיקרא, אי"ז משום שחולק על הדין של תוס', אלא דהי' ס"ל דלא משמע כן בדברי הגמ']. עוד פרש"י דשמע קול היריעה, דהיינו דשמע הכתיבה עצמה.**

(ב) **אפי' קן קולמוסא- העיר תוס' דאי"ז דומה לסומא דפסול להביא גט, ולא ביאר למה. וכ' הרא"ש (סי' ג') דעכ"פ צריך העד להכיר הגט בטביעות עין אח"כ, ולכן אין להכשיר סומא. ועוד כ' (בשם תוס') דסומא פסול משום דכשומר "בפני" נראה כשקרן, דאינו יכול לומר "שמעתי", שהרי צ"ל בלשון שאמרו חכמים. עוד כ' הרשב"א (כג.). דמה דשמע קן קולמוסא כשר הוא משום דהסופר מירתתי מיני', דלמא סליק וחזי להו, אבל בסומא אין שייך זה. ועוד כ' דאולי ס"ל כר' זירא דכל הראוי לבילה אין בילה מעכבת, אבל כל שאין ראוי לבילה הרי הוא מעכב.**

(ג) **אפי' קן קולמוסא- ויש לעי', מהו בהחתימות, האם גם בכה"ג מהני מה ששמע קן קולמוסא, או דלמא בזה צריך לראת החתימות ממש. וכ' הבית שמואל (קמ"ב, ל') דמדברי הטור והשו"ע (ט"ו) מבואר דצריך לראות החתימות ממש, ולא מהני מה ששמעו הקן קולמוסא [ואם הביאור בקן קולמוסא הוא דשמע תיקון הקלף, לכאוף פשוט הוא דלא מהני לענין החתימות, שהרי מי שתיקן הקלף אינו חותם, אבל מדברי הטור ושו"ע מבואר דס"ל כביאור הב' ברש"י]. ותמה הב"ש, דהא כ' הרא"ש דמה שלא מהני סומא הוא משום דנראה כשקרן, ולמה צריך לזה, הרי אינו יכול לראות החתימות, וא"כ פשוט דסומא לא מהני (וע' בריטב"א כאן שכ' דבאמת על החתימות לא מהני שמיעת קן קולמוסא, ועפ"ז כ' לקמן (כג.). דסומא לא מהני] ויש לעי', לפי ר"א דע"מ כרתי, אם יהי' לנו עדים על שליח**

דתוס' ס"ל דדוקא כתיבה לשם דרשה הוא כתבי הקודש, ולכן צריך שרטוט, אבל כתיבה דרך צחות אינו. אבל הירושלמי ס"ל דגם כתיבה לשם צחות יש בו דין כתבי הקודש, ולכן צריכים שרטוט. ועפ"ז כ' לחקור, מהו השיעור ג' תיבות דצריכין שרטוט, האם דין זה הוא שיעור בהלכות כתבי הקודש, דפחות מג' תיבות לא חשבי' כתבי הקודש, או דלמא גם פחות נחשב לכתבי הקודש, אלא דין הוא בדיני שרטוט, דפחות מג' תיבות אי"צ שרטוט. וע"ש שדייק מדברי הרמב"ם (ס"ת ז', ט"ז) דאפי' בכתבי הקודש ממש יכול להניח ג' תיבות בלא שרטוט (למה דקיי"ל דרק ד' תיבות צריכין שרטוט), וא"כ מבואר דדין הוא בדיני שרטוט.

(ט) **ואשכחי' ר' אביתר לאליהו, וכו'- כ' בנפש החיים** (שער ד', פרק ו'), "ולא עוד, אלא כי גם באותו עת שהאדם עוסק בתורה למטה, כל תבה שמוציא מפיו, הן הן הדברים יוצאים כביכול גם מפיו יתברך באותו העת ממש, כדאשכחן בפ"ק דגיטין, גבי פלגש בגבעה ותזנה עליו פלגשו, ר' אביתר אמר וכו', ואשכחי' ר' אביתר לאליהו, א"ל, מאי קעביד קודשא בריך הוא, א"ל עסיק בפלגש בגבעה, ומאי קאמר, אביתר בני כך הוא אומר, וכו'. והיינו, מפני שר' אביתר ור' יונתן עסקו ביניהם בענין פלגש בגבעה, אז באותו עת, גם הוא יתברך שנה דבריהם ממש".

(י) **אלו ואלו דברי אלקים חיים, זכוב מצא ולא הקפיד, נימא מצא והקפיד- הק' התוס' הרא"ש**, א"כ למעשה הסכים טפי עם ר' יונתן, דעל הנימא הקפיד. ותי' דכשמצא הנימא הי' מקפיד על שניהם. אבל כ' המהרש"א דאין שייך לומר כן, דא"כ באמת הי' מקפיד על שניהם, ונמצא דלא א' מהם כוון אל האמת. וע' בפני יהושע בשם הגר"נ כ"ץ דכ' דמה שהסכים הקב"ה עמו היינו לענין דזנות דקרא היינו לשון מזונות, דהקב"ה הסכים דותזנה עליו פילגשו יכול לרמז גם למזונות, וא"כ מה שאמר ר' אביתר דויתנו את הילד לזונה

ג"כ יכול להיות לשון מזונות. [אגב, מה שהסכים הקב"ה עמו, מדברי רש"י ותוס' הרא"ש משמע דההסכמה הוא לגלות לו סוד לכוין דברים הסתומים על אמתתם, ולא דאמר כן ר' אביתר, ואח"כ הסכים הקב"ה לפירושו.]

וא"כ שפיר הק' ממתני' [ולכאור' צ"ל, דאפי' אם הישיבות נחטלו, מ"מ היו בקיאים בלשמה]. ובחי' הר"ן תי' דהמח' ר"מ ורבנן בעכו אינו באם שכיחי וגמירי, דודאי שכיחי וגמירי בעכו, אלא נח' אם אמרי' דלא תחלוק במדה". וא"כ שפיר הק' על רב, דנח' רק בעכו דמקרבא, אבל בטפי מעכו כ"ע מודו דאמרי' שלא תחלוק במדה". וע"ז תי' הגמ' דבבל שמה עלי', ולכן לא אתי למטעי בה, ולא אמרי' בזה דלא פלגי' במדה".

(ו) **ר' חנין משתעי, ר' כהנא אייתי גיטא ולא ידענא אי מסורא לנהרדעא אי מנהרדעא לסורא- ויש לעי', ומאי נפק"מ אם הי' מסורא לנהרדעא או להיפוך.** וכ' החשק שלמה דכיון דסורא הי' מקום של רב, א"כ אם הי' מקום כתיבת הגט בסורא, ואמר רב דאי"צ לומר בפ"נ, א"כ יהי' מבואר דאי"צ העד אפי' להיות שם בשעת הכתיבה, דלכתחלה אין שום סבה להצריך בפ"נ. אבל אם מקום קבלת הגט הי' בסורא, א"כ הי' שייך לומר דכוונת רב במה שאי"צ לומר בפ"נ היינו דכיון דלא ראה הכתיבה והחתימה, שפיר יכול לכתחלה ליתן הגט ולא לומר בפ"נ, אבל אולי הי' עדיף טפי לכתחלה שיהי' העד שם ויהי' יכול לומר בפ"נ.

(ז) **ואמר ר' יצחק שתים כותבין ג' אין כותבין, וכו'- ע' בחי' ר' ארי' לייב (סי' ל"ז) דכ' דלכאור' משמע דדין דר' יצחק דצריך שרטוט בג' תיבות הוא רק איסור בעלמא באופן כתיבה, דבאגרת פשוט דאין שייך ענין של פסול, ורק איסור שייך בה. וכ' דכן מבואר בתוס' בסוטה (יז:), דלכן צריך קרא בפרשת סוטה לפוסלה אם לא שרטוט, דאי משום דינא דר' יצחק אינו אלא איסור בעלמא. אלא דהוכיח מתוס' כאן דלא ס"ל כן, דהא הביא הדין דס"ת שאינה מסורגלת פסולה, והוא משום דינא דר' יצחק, ומבואר דס"ל דדינא דר' יצחק אינו רק איסור, אלא פסול ג"כ, וע"ש עוד מש"כ בזה.**

(ח) **ג' אין כותבין- ע' בחי' ר' נחום (קנ"ג)** שהביא מה שנח' תוס' והירושלמי באם כותב ג' תיבות דרך צחות, ולא דרך דרשה, האם צריך שרטוט או לא. וביאור דהמח' הוא בזה,

יא) אלו ואלו דברי אלקים חיים- הביא הריטב"א בעירובין (יג:) מרבני צרפת, איך אפשר דזה אוסר וזה מתיר, ומ"מ אלו ואלו דברי אלקים חיים. ותי' דכשעלה משה למרום לקבל התורה, הראו לו על כל דבר ודבר מ"ט פנים לאיסור ומ"ט פנים להיתר, וא"ל הקב"ה למשה דדבר זה יהי' מסור לחכמים של כל דור ודור, ויהי' ההכרעה כמותם. והוסיף הריטב"א דבדרך האמת יש סוד בדבר.